

Brüssel, 5. juuli 2018
(OR. en)

10338/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2017/0125 (COD)

CODEC 1130
POLMIL 95
COMPET 473
CFSP/PESC 598
CSDP/PSDC 361
COPS 230
EUMC 110
ECOFIN 639
IND 176
MI 488
RECH 299
EMPL 354
PE 84

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 2.–5. juuli 2018)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud eelnõu suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel, vältides seega vajadust teise lugemise ja lepitusmenetluse järele.

¹ ELT C 45, 30.6.2007, lk 5.

Sellega seoses esitas raportöör Françoise GROSSETÊTE (PPE, FR) tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni nimel ühe kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 3) määruse ettepaneku muutmiseks. Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon esitas samuti ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 4) parlamendi ja nõukogu ühisavalduse heakskiitmiseks ning ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 5), et võtta teadmiseks seadusandlikule resolutsioonile lisatud komisjoni avaldus. Nende muudatusettepanekute suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus.

Lisaks esitas tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 1). Fraktsioonid esitasid järgmised muudatusettepanekud: Greens/EFA esitas viis muudatusettepanekut (muudatusettepanekud 6–10), GUE/NGL esitas ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 11) ja EFDD esitas ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 2).

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 3. juulil 2018 toimunud hääletusel vastu kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 3) ning muudatusettepanekud 4 ja 5. Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud komisjoni ettepanekusse muudatusettepanekutega tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm *I**

Euroopa Parlamendi 3. juuli 2018. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm eesmärgiga toetada Euroopa Liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet ja uuendusvõimet (COM(2017)0294 – C8-0180/2017 – 2017/0125(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2017)0294),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 173, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0180/2017),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 7. detsembri 2017. aasta arvamust³,
 - pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 69f lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 7. juuni 2018. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ja väliskomisjoni, eelarvekomisjoni ning siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni arvamusi (A8-0037/2018),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. kiidab heaks käesolevale resolutsioonile lisatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu avalduse, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* L-osas koos seadusandliku akti lõpliku tekstiga;
 3. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avalduse;
 4. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma

³ ELT C 129, 11.4.2018, lk 51.

ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 3. juulil 2018. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/..., millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm eesmärgiga toetada *liidu* kaitsetööstuse konkurents- ja *uuendusvõimet*

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 173,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁴,

I

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁵

⁴ ELT C **129**, **11.4.2018**, lk **51**.

⁵ Euroopa Parlamendi 3. juuli 2018. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon kohustus oma 30. novembri 2016. aasta teatises Euroopa kaitsealase tegevuskava kohta täiendada liikmesriikide ühiseid jõupingutusi julgeolekuprobleemidele reageerimiseks vajaliku kaitsevõime arendamisel, neid võimendama ja konsolideerima, samuti soodustama konkurentsivõimelist, uuenduslikku **ja tõhusat** kaitsetööstust **kogu liidus**. Eelkõige tegi komisjon ettepaneku luua Euroopa Kaitsefond (edaspidi „fond“), et toetada ühistesse teadusuuringutesse tehtavaid investeeringuid ning kaitseotstarbelise varustuse ja tehnoloogia ühist arendamist, **julgustades seeläbi nimetatud varustuse ja tehnoloogia alaseid ühiseid hankeid ja ühist hooldust. Fond ei asenda sellealaseid liikmesriikide pingutusi ning peaks olema liikmesriikidele stiimuliks, et teha tihedamat koostööd ja investeerida kaitseesse rohkem.** Fondi kaudu toetatakse koostööd kogu kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendustsükli jooksul, **edendades seeläbi koostoimet ja kulutõhusust. Eesmärk on tagada kaitsevõime ning konkurentsivõimeline ja innovatiivne baas kaitsetööstuse jaoks kogu liidus, sealhulgas piiriülese koostöö ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) osalemise kaudu, ning aidata kaasa Euroopa kaitsekoostöö tihendamisele.**

- (2) Selleks et **edendada** liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet, **tõhusust** ja uuendussuutlikkust, **mis aitab saavutada liidu strateegilist autonoomiat**, tuleks luua Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm (edaspidi „programm“). Programmi eesmärk peaks olema edendada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet, **mis aitab täiustada kaitsevõimet**, sealhulgas **küberkaitse valdkonnas**, toetades **kogu liidus ettevõtjate**, sealhulgas **VKEde ning keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate, teaduskeskuste ja ülikoolide ning liikmesriikide koostööd** kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendusetapis ning **võimaldab seega kaitsetööstuses paremini ära kasutada mastaabisäästu ning edendada kaitsesüsteemide standardimist ja samal ajal tõhustada nende koostalitlusvõimet**. Teadusuuringute ja tehnoloogiaetapile järgnevas arendusetapis tekib märkimisväärsed riske ja kulusid, mis takistavad teadusuuringute tulemuste edasist kasutamist ja kahjustavad liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet. Arendusetapi toetamise kaudu aidataks programmiga kaasa kaitsealaste teadusuuringute tulemuste paremale kasutuselevõtmisele ning see omakorda aitaks kaotada teadusuuringute ja tootmise vahelise lõhe. Samuti edendaks see kõiki uuendustegevuse vorme, **sest võib eeldada toetuse positiivset mõju ka tsiviilsektoris**. Programm täiendab meetmeid, mida võetakse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikliga 182, ning see ei hõlma kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia tootmist **või hankimist**.

- (3) *Uuenduslikumate lahenduste leidmiseks ja avatud siseturu edendamiseks peaks programm tugevalt toetama VKEdes piiriülest osalemist ja aitama luua uusi turuvõimalusi.*
- (4) Programm peaks hõlmama kaheaastast ajavahemikku 1. jaanuarist 2019 kuni 31. detsembrini 2020. Programmi elluviimiseks nimetatud ajavahemikul tuleks kindlaks määrata konkreetne rahasumma.
- (5) *Käesoleva määrusega kehtestatakse programmi kestuseks rahastamispakett, mis on iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendile ja nõukogule peamiseks juhiseks 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta)⁶ punkti 17 tähenduses.*

⁶ *ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.*

- (6) **Programmi rakendamisel tuleks kõiki rahastamisvahendeid kasutada kooskõlas** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012,⁷ **et tagada kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia maksimaalne areng. Programmi kaheaastast kestust arvestades võib siiski tekkida praktilisi probleeme rahastamisvahendite kasutamisel. Seepärast tuleks eelistada nimetatud esmaetapis toetuste kasutamist ja erandkorras avalikke hankeid. Rahastamisvahendid võiks olla asjakohased vahendid kasutamiseks fondis pärast 2020. aastat.**
- (7) Komisjon võib delegeerida osa programmi rakendamisest määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artikli 58 lõike 1 punktis c osutatud üksustele.
- (8) Pärast seda, kui liidu tasandil on **kokku lepitud** ühised kaitsevõime prioriteedid, kasutades selleks **eeskätt** võimearendusplaani ja võttes arvesse ka **kaitseküsimuste iga-aastast kooskõlastatud läbivaatamist, ning eesmärgiga saavutada ELi ambitsioonitase, milles nõukogu leppis kokku oma 14. novembri 2016. aasta järeldustes ja mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks 15. detsembril 2016**, teevad liikmesriigid kindlaks sõjalised vajadused ja konsolideerivad neid ning **esitavad** projekti tehnilise kirjelduse.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).

- (9) *Liikmesriigid peaksid määrama asjakohasel juhul ka projektijuhi, kelleks võib olla rahvusvaheline projektijuhtimise organisatsioon, näiteks Relvastuskoostöö Organisatsioon, või üksus, näiteks Euroopa Kaitseagentuur, kelle ülesanne on juhtida programmi toetatud koostöömeetmete arendamisega seotud tööd. Projektijuhi määramise korral peaks komisjon enne rahastamiskõlbliku meetme alusel toetusesaajale makse tegemist arutama projektijuhiga meetme raames tehtud edusamme, et projektijuht saaks tagada, et toetusesaajad peavad ajakavast kinni.*
- (10) Liidu rahaline toetus ei tohiks mõjutada *kaitseotstarbeliste toodete liidusiseseid tarneid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/43/EÜ⁸ ega* kaitseotstarbeliste toodete, varustuse või tehnoloogia ekspordi. *Samuti ei tohiks see* mõjutada liikmesriikide kaalutlusõigust seoses kaitseotstarbeliste toodete liidusiseste tarnete ja ekspordi poliitikaga, *sealhulgas vastavalt nõukogu ühises seisukohas 944/2008/ÜVJP⁹ sätestatud sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivatele ühiseeskirjadele.*

⁸ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta (ELT L 146, 10.6.2009, lk 1).*

⁹ *Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99).*

- (11) Kuna programmi eesmärk on toetada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet **ja tõhusust** koostööprojektide arendusetapis esinevate riskide vähendamise kaudu, peaksid selle alusel olema rahastamiskõlblikud meetmed, mis on seotud kaitseotstarbelise toote või kaitsetehnoloogia arendamisega, nimelt **teostatavusuuringud ja muud kaasmeetmed, kavandid (sealhulgas kavandi aluseks olevad tehnilised kirjeldused)**, süsteemi prototüüpide loomine, katsetamine, kvalifitseerimine, sertifitseerimine **ning** kaitseotstarbeliste **toote või kaitsetehnoloogia tõhususe suurendamine olelusringi vältel**. Programmi alusel peaksid olema rahastamiskõlblikud ka olemasolevate kaitseotstarbeliste toodete ja olemasoleva kaitsetehnoloogia, **sealhulgas nende koostalitlusvõime** ajakohastamise meetmed. **Olemasolevate** kaitseotstarbeliste **toodete ja olemasoleva kaitsetehnoloogia ajakohastamise meetmed peaksid olema rahastamiskõlblikud üksnes juhul, kui meetme elluviimiseks vajalikule eelteabe kasutamisele ei ole seatud piiranguid, mis pärsvad meetme elluviimist**.
- (12) Arvestades, et programmiga püütakse eelkõige soodustada eri liikmesriikide ettevõtjate koostööd, peaks programmi alusel olema rahastamiskõlblikud üksnes sellised meetmed, mida hakkab viima ellu **konsortsium**, mille moodustavad vähemalt kolm ettevõtjat, kes asuvad vähemalt **kolmes** eri liikmesriigis.

(13) Piiriülest *ettevõtjate* koostööd kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendamisel on sageli takistanud ühtses tehnilises kirjelduses *või standardis* kokkuleppimisega seotud raskused. Ühtse tehnilise kirjelduse *või standardi* puudumine või selle piiratus on muutnud arendustöö keerulisemaks ning põhjustanud arendusetapis viivitusi ja paisutanud kulusid.

Kõrgemat tehnoloogilist valmisolekut nõudvate meetmete programmi alusel rahastamiskõlblikkuse põhitingimuseks peaks olema ühises tehnilises kirjelduses kokkuleppele jõudmine. *Teostatavusuuringud ja meetmed*, millega toetatakse ühise tehnilise kirjelduse *või standardi* koostamist, peaksid samuti olema programmi alusel rahastamiskõlblikud.

(14) *Et tagada liidu ja selle liikmesriikide rahvusvaheliste kohustuste täitmine käesoleva määruse rakendamisel, ei peaks olema käesoleva programmi alusel rahastamiskõlblikud meetmed toodete ja tehnoloogia arendamiseks, mille kasutamine, arendamine või tootmine on rahvusvahelise õigusega keelatud. Sellega seoses peaks selliste uute kaitseotstarbeliste toodete või sellise uue kaitsetehnoloogia arendamise meetmete rahastamiskõlblikkus, mis on mõeldud spetsiaalselt inimkontrollita löökidega surmavate rünnakute elluviimiseks, sõltuma ka rahvusvahelise õiguse arengust.*

- (15) Kuna programmi eesmärk on suurendada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet ja *tõhusust*, peaksid rahastamiskõlblikud olema *reeglina* ainult liidus asuvad üksused, *kes ei ole kolmanda riigi ega kolmanda riigi üksuse kontrolli all*. Lisaks ei *tohiks* liidu ja selle liikmesriikide oluliste julgeoleku- ja *kaitsehuvide* kaitsmise tagamiseks programmi alusel rahastatavas meetmes toetusesaajate ja alltöövõtjate kasutatav taristu ja vara ning nende kasutatavad rajatised ja ressursid asuda *kolmanda riigi* territooriumil.
- (16) *Mõnel juhul peaks olema võimalik teha erand põhimõttest, mille kohaselt ei tohi toetusesaajad ega meetmes osalevad alltöövõtjad olla kolmanda riigi ega kolmanda riigi üksuse kontrolli all. Seepärast peaksid liidus asuvad ettevõtjad, kes on kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse kontrolli all, olema rahastamiskõlblikud juhul, kui nad täidavad liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega seotud asjakohaseid ja rangeid tingimusi, mis on kindlaks määratud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) V jaotisega, sealhulgas Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi tugevdamist puudutavas osas. Selliste ettevõtjate osalemine ei tohiks minna vastuollu programmi eesmärkidega. Toetusesaajad peaksid esitama kogu asjakohase teabe taristu, rajatiste, vara ja ressursside kohta, mida meetme elluviimisel kasutatakse. Samuti tuleks arvesse võtta liikmesriikide muresid seoses varustuskindlusega.*

- (17) *Ühelt poolt toetusesaajate ja meetmes osalevate alltöövõtjate ning teiselt poolt ettevõtjate, kes asuvad kolmandas riigis või kes on kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse kontrolli all, koostöö suhtes tuleks samuti rakendada liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega seotud asjakohaseid tingimusi. Seejuures ei tohiks kolmas riik ega kolmanda riigi üksus pääseda ilma loata juurde meetme elluviimist puudutavale salastatud teabele. Juurdepääsu salastatud teabele lubatakse kooskõlas asjakohaste julgeolekunormidega, mis kehtivad Euroopa Liidu salastatud teabe ja liikmesriigi salastatud teabe suhtes.*
- (18) Rahastamiskõlblikud meetmed, mis on välja töötatud liidu institutsioonilises raamistikus toimuva alalise struktureeritud koostöö raames, aitaksid tugevdada eri liikmesriikide ettevõtjate koostööd ja seega otseselt täita programmi eesmärgi. Sellistele meetmetele tuleks seepärast ette näha kõrgem rahastamismäär. *Rahastamiskõlblikud meetmed, mille väljatöötamisel osalevad asjakohasel määral keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad ja VKEd ning eeskätt piiriülesed VKEd, toetavad tarneahela avamist ja aitavad täita programmi eesmärgi. Sellistele meetmetele tuleks seepärast ette näha kõrgem rahastamismäär, muu hulgas suurema riski ja halduskoormuse kompenseerimiseks.*

- (19) Juhul kui programmi alusel rahastamiskõlbliku meetme elluviimises soovib osaleda konsortsium ja kui liidu rahalist abi antakse toetuse vormis, peaks konsortsium nimetama ühe oma liikmetest koordinaatoriks. Koordinaator peaks olema peamine kontaktisik suhetes komisjoniga.
- (20) Uuendustegevuse ja tehnoloogiaarenduse edendamine liidu kaitsetööstuses peaks ***võimaldama säilitada ja arendada liidu kaitsetööstuse oskusi ja oskusteavet ning aitama tugevdada selle tehnoloogilist ja tööstuslikku autonoomiat. Sellest tulenevalt võib programm aidata ka kindlaks teha valdkonnad, milles liit on kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendamisel sõltuv kolmandatest riikidest. Selline uuendustegevuse ja tehnoloogiaarenduse edendamine peaks ühtlasi toimuma viisil, mis on kooskõlas liidu julgeoleku- ja kaitsehuvidega.*** Seega peaks üheks pakkumuste hindamise kriteeriumiks olema meetme panus nimetatud huvide kaitsmisse ja liikmesriikide poolt ***ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames*** kokku lepitud kaitsevõime prioriteetide rakendamisse. Ühised kaitsevõime prioriteedid määratakse liidus kindlaks eeskätt võimearendusplaani kaudu. Asjaomaste prioriteetide rakendamist tugevdatud koostöös toetatakse veel muude liidu protsesside, näiteks kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise ja alalise struktureeritud koostöö kaudu. Asjakohasel juhul võib arvesse võtta ka piirkondlikke ja rahvusvahelisi ***prioriteete, sealhulgas NATO raames, tingimusel et need teenivad liidu julgeoleku- ja kaitsehuve, ei takista ühegi liikmesriigi osalemist ja arvestavad vajadusega vältida tarbetut topeldamist.***

- (21) *Liikmesriigid töötavad individuaalselt ja ühiselt mehitamata õhusõidukite, sõidukite ja laevade arendamise, tootmise ja operatiivkasutuse nimel. Seejuures hõlmab operatiivkasutus löökide korraldamist sõjaväeliste sihtmärkide pihta. Selliste süsteemide, sealhulgas sõjaliste ja tsiviilsüsteemide arendamisega seotud teadus- ja arendustegevust on toetatud liidu vahenditest. Kava kohaselt jätkatakse liidu toetust ka tulevikus, võimaluse korral ka käesoleva programmi alusel. Käesoleva määruse ükski säte ei tohiks takistada programmi alusel välja töötatud kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia õiguspärast kasutamist.*
- (22) Rahastatavate meetmete elujõulisuse tagamiseks peaksid *asjaomased liikmesriigid kirjalikult, näiteks kavatsusavaldusega, kinnitama* oma kohustust meetme rahastamises tõhusalt osaleda.
- (23) Tagamaks, et rahastatavad meetmed panustavad Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõimesse *ja tõhususse*, peaksid nad olema turu- ja nõudluspõhised *ning keskpikas kuni pikas perspektiivis majanduslikult tasuvad, sealhulgas kahesuguse kasutusega tehnoloogia puhul*. Seetõttu peaksid *rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid võtma* arvesse asjaolu, et liikmesriigid *kavatsevad* kaitseotstarbelise lõpptootte hankida või tehnoloogiat kasutada koordineeritud viisil, *ning pakkumuste hindamise kriteeriumid asjaolu, et liikmesriigid võtavad poliitilise või õigusliku kohustuse kaitseotstarbelist lõpptoodet või kaitsetehnoloogiat ühiselt kasutada, omada või hooldada*.

- (24) *Programmi alusel rahastamiseks esitatud meetmete hindamisel tuleks arvesse võtta kõiki pakkumuste hindamise kriteeriume. Kuna nimetatud kriteeriumid ei ole välistavad, ei tohiks automaatselt välja jätta ühtegi esitatud meedet, mille puhul ei ole üks või mitu nimetatud kriteeriumi täidetud.*
- (25) Kui meede on seotud **süsteemi** prototüübi loomisega, mis on sageli arendusetapi kõige kulukam tegevus, ei tohiks programmi alusel antav liidu rahaline abi ületada 20 % meetme rahastamiskõlblikest kuludest. Seevastu peaks olema võimalik katta muude arendusetapi meetmete rahastamiskõlblikud kulud täies ulatuses. *Mõlemal juhul tuleks rahastamiskõlblike kuludena käsitleda määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artiklis 126 sätestatud kulusid.*
- (26) *Kuna programm peaks täiendama teadusuuringuid, eelkõige kaitsevaldkonnas, ning samuti sidususe ja halduslihtsuse eesmärgil, tuleks programmi suhtes kohaldada võimalikult suures ulatuses samu õigusnorme, mida kohaldatakse kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistava meetme ning teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 (edaspidi „programm „Horisont 2020““) suhtes. Seepärast on asjakohane lubada kaudsete rahastamiskõlblike kulude hüvitamistel 25 % suuruse kindla määra kasutamist sarnaselt kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistavale meetmele ja programmile „Horisont 2020“.*

- (27) Kuna liidu toetuse abil püütakse tugevdada kaitsesektori konkurentsivõimet ja seda antakse ainult konkreetse arendusetapi meetmete jaoks, ei tohiks liidul olla omandi- ja intellektuaalomandiõigusi rahastatavate meetmete abil arendatavate kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia suhtes. Toetusesaajad määravad intellektuaalomandiõigustele kohalduva õiguskorra kindlaks lepingus. ***Huvitatud liikmesriikidel peaks olema ka võimalik osaleda järgnevates ühishangetes. Lisaks ei tohiks kolmas riik ega kolmanda riigi üksus omada kontrolli programmi alusel rahastatavate meetmete tulemuste üle ega seada neile tulemustele piiranguid.***
- (28) Komisjon peaks kehtestama kooskõlas programmi eesmärkidega ***kaheaastase*** tööprogrammi. ***Tööprogrammis tuleks sätestada üksikasjalikult programmi alusel rahastatavate projektide kategooriad, sealhulgas kaitseotstarbelised tooted ja kaitsetehnoloogia, näiteks kaugjuhitavad süsteemid, satelliitside, positsioneerimine, navigeerimine ja sünkroniseerimine, autonoomne juurdepääs kosmosele ja alaline Maa seire, energiasäästvus, küberturvalisus ja merendusjulgeolek, aga ka kõrge sõjaline võimekus õhus, maal, merel ja kombineeritud sõjapidamiskeskkonnas, sealhulgas tõhusam situatsiooniteadlikkus, kaitse, liikuvus, logistika ja arstiabi ning strateegilised abivahendid.***

- (29) Tööprogrammi koostamisel peaks komisjoni abistama liikmesriikide esindajatest koosnev komitee (edaspidi „komitee“). **Komisjon peaks püüdma leida lahendusi, millel on komitees võimalikult suur toetus. Sellega seoses võib komitee tulla kokku riiklike kaitsevaldkonna ekspertide koosseisus, et anda komisjonile eriomast abi. Komiteesse oma esindajate määramise õigus on liikmesriikidel. Komitee liikmetele tuleks anda varajased ja tulemuslikud võimalused analüüsida rakendusaktide eelnõusid ja esitada nende kohta oma seisukohti.**
- (30) Pidades silmas liidu VKEde poliitikat, mis on ülimalt oluline majanduskasvu, innovatsiooni, töökohtade loomise ja sotsiaalse lõimumise tagamiseks liidus, ning asjaolu, et toetatavad meetmed eeldavad üldiselt riikidevahelist koostööd, on tähtis, et tööprogrammis võetakse arvesse ja võimaldatakse VKEde piiriülest **avatud ja läbipaistvat juurdepääsu** ja osalust ning et sellise meetme toetamiseks nähakse ette **vähemalt 10 %** kogueelarvest, **mis võimaldab kaasata VKEsid meetme väärtusahelasse. Üks projektikategooria peaks olema ette nähtud spetsiaalselt VKEdele.**
- (31) **Programmi edukuse tagamiseks peaks komisjon püüdma pidada dialoogi kogu Euroopa tööstusega, sealhulgas VKEde ja kaitsesektori mittetavapäraste tarnijatega.**

- (32) Lähtuvalt Euroopa Kaitseagentuuri eksperditeadmistest kaitsesektoris ning *kooskõlas talle ELi lepinguga antud pädevusega* tuleks Euroopa Kaitseagentuuri *kutsuda* osalema komitees vaatljana. *Abistama tuleks kutsuda* ka Euroopa välisteenistus.
- (33) *Üldreeglina* peaksid komisjon või määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artikli 58 lõike 1 punktis c osutatud üksused korraldama programmi alusel rahastatavate meetmete väljavalimiseks konkurentsipõhiseid projektikonkursse, nagu on *sätestatud* nimetatud *määruses, ja tagama, et haldusmenetlused on võimalikult lihtsad ning need tekitavad võimalikult vähe lisakulusid. Teatud nõuetekohaselt põhjendatud ja erandlikel asjaoludel võidakse aga liidu rahalist abi anda ka vastavalt komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012¹⁰ artiklile 190.*

¹⁰ *Komisjoni 29. oktoobri 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju (ELT L 362, 31.12.2012, lk 1).*

- (34) Pärast projektide hindamist sõltumatute ekspertide abil, **kes peaksid olema läbinud liikmesriigi julgeolekukontrolli**, peaks komisjon valima välja programmi alusel rahastatavad meetmed. **Komisjon peaks looma sõltumatute ekspertide andmebaasi. Andmebaas ei peaks olema avalik. Sõltumatud eksperdid tuleks määrata vastavalt sellele, millised on nende oskused, kogemused ja teadmised neile antavaid ülesandeid arvestades. Sõltumatute ekspertide määramisel peaks komisjon võtma asjakohaseid meetmeid, et saavutada eksperdirühmade ja hindamiskomisjonide tasakaalustatud koosseis erinevaid oskusi, kogemusi, teadmisi, geograafilist mitmekesisust ja soolist kuuluvust silmas pidades, võttes arvesse meetme valdkonna olukorda. Samuti tuleks püüda tagada ekspertide roteerumist ning era- ja avaliku sektori asjakohast tasakaalu.** Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendusvolitused seoses tööprogrammi vastuvõtmise ja rakendamise ning väljavalitud meetmete rahastamiseks vajalike vahendite eraldamisega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹¹. **Liikmesriike tuleks teavitada hindamise tulemustest ja rahastatud meetmete edenemisest.**

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (*ELT L 55, 28.2.2011, lk 13*).

- (35) Rakendusaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada kontrollimenetlust, võttes arvesse nende suurt mõju **käesoleva määruse** rakendamisele.
- (36) Programmi kehtivusaja lõpus peaks komisjon koostama rakendamisaruarande, milles käsitletakse finantstegevust rahalise rakendamise tulemuste ja võimaluse korral ka mõju seisukohast. Rakendamisaruarandes tuleks samuti analüüsida VKEde **ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate** piiriülest osalust programmi alusel rahastatavates meetmetes ning üldises väärtusahelas. **Samuti peaks aruanne sisaldama teavet toetusesaajate päritolu ja tekkinud intellektuaalomandiõiguste jagunemise kohta.**
- (37) **Liidu finantshuve tuleks kogu kulutsükli vältel kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ärahoidmist, avastamist ja uurimist, samuti kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ning asjakohasel juhul haldus- ja rahalisi karistusi.**
- (38) **Komisjon ja liikmesriigid peaksid tagama programmi võimalikult laialdase tutvustamise, et suurendada selle tõhusust ja seeläbi parandada liikmesriikide kaitsetööstuse konkurentsivõimet.**
- (39) **Kuna liikmesriigid ei suuda käesoleva määruse eesmäärke kulude ja kaasnevate riskide tõttu piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,**

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm (edaspidi „programm“) liidu meetmete jaoks ajavahemikuks 1. jaanuarist 2019 kuni 31. detsembrini 2020.

Artikkel 2
Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „süsteemi prototüüp“ – toote või tehnoloogia mudel, mille abil on võimalik demonstreerida toimimist tegevuskeskkonnas;***
- 2) „kvalifitseerimine“ – terviklik menetlus, mille käigus tõendatakse, et kaitseotstarbelise toote, materiaalse või immateriaalse komponendi või kaitsetehnoloogia kavand vastab täpsustatud nõuetele, esitades objektiivsed tõendid, millega näidatakse, et kavandile kehtestatud konkreetsed nõuded on täidetud;***
- 3) „sertifitseerimine“ – menetlus, mille raames riigi ametiasutus tõendab, et kaitseotstarbeline toode, materiaalne või immateriaalne komponent või kaitsetehnoloogia vastab kohaldatavatele normidele;***

- 4) *„ettevõtja“ – üksus, kes tegeleb majandustegevusega, olenemata tema õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist, ja kelle asukoht on liikmesriigis, kus ettevõtja on asutatud vastavalt kõnealuse liikmesriigi õigusele;*
- 5) *„juhtimisstruktuur“ – ettevõtja organ, mis on määratud vastavalt liikmesriigi õigusele ja mis asjakohasel juhul annab aru tegevjuhile ning millele on antud õigused ettevõtja strateegia, eesmärkide ja üldise suuna määramiseks, ning mis teostab järelevalvet ja seiret juhatuse otsuste tegemise üle;*
- 6) *„kolmanda riigi üksus“ – üksus, kelle asukoht on kolmandas riigis, või kui üksuse asukoht on liidus, asub tema juhtimisstruktuur kolmandas riigis;*
- 7) *„kontroll“ – võime mõjutada otsustaval määral ettevõtjat otseselt või kaudselt ühe või enama vaheettevõtja kaudu;*

- 8) „väikene ja keskmise suurusega ettevõtja“ või „VKE“ – väikene ja keskmise suurusega ettevõtja, kes on määratletud komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹² lisa artiklis 2;
- 9) „keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – ettevõtja, kes ei ole VKE ja kellel on kuni 3000 töötajat, kusjuures töötajate arvu arvutatakse vastavalt soovitus 2003/361/EÜ lisa artiklitele 3–6;
- 10) „konsortsium“ – ettevõtjate koostöörühm, mis on moodustatud programmi alla kuuluva meetme elluviimiseks.

¹² Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Artikkel 3

Eesmärgid

Programmi eesmärgid on järgmised:

- a) tugevdada ***kogu liidus*** kaitsetööstuse konkurentsivõimet, ***tõhusust*** ja uuendusvõimet, ***millega panustatakse liidu strateegilisse autonoomiasse***, toetades meetmeid nende arendusetapis;
- b) toetada ja võimendada ettevõtjate, sealhulgas ***VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate*** koostööd, ***ka piiriüleselt, kogu liidus ja liikmesriikidevahelist koostööd***, arendamaks ***kaitseotstarbelisi tooteid või kaitsetehnoloogiat, tugevdades ja parandades kaitsevaldkonna tarne- ja väärtusahelate reageerimisvõimet ning soodustades kaitsesüsteemide standardimist ja nende koostalitlusvõimet.***

Koostöö peab toimuma kooskõlas liikmesriikide vahel ***ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames ja eeskätt võimearendusplaani kaudu*** kokku lepitud kaitsevõime prioriteetidega.

Asjakohasel juhul võib sellega seoses arvesse võtta ka piirkondlikke ja rahvusvahelisi prioriteete, kui need teenivad ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kindlaks määratud liidu julgeoleku- ja kaitsehuve ja arvestades vajadust vältida tarbetut topeldamist, tingimusel et need välista ühegi liikmesriigi osalemise võimalust;

- c) soodustada kaitsealaste teadusuuringute tulemuste paremat kasutuselevõtmist ja panustada *uurimisetapile järgnevasse arendustegevusse, toetades seeläbi Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõimet siseturul ja ülemaailmsel turul, sealhulgas konsolideerimise kaudu, kui see on asjakohane.*

Artikkel 4

Eelarve

Rahastamispakett programmi rakendamiseks ajavahemikul **1. jaanuarist** 2019 kuni **31. detsembrini** 2020 on 500 miljonit eurot jooksevhindades.

Euroopa Parlament ja nõukogu määravad iga-aastased eraldised kindlaks vastavalt mitmeaastases finantsraamistikus sätestatud piirmääradele.

Artikkel 5

Üldised rahastamissätted

1. Liidu rahalist abi võib anda määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012 ettenähtud rahastamisliikide kaudu ning eelkõige *toetuste ja erandjuhtudel* avalike hangete kaudu.

2. Lõikes 1 osutatud rahastamisliikide ning eelarve täitmise viisi valimisel lähtutakse sellest, kas nende kaudu on võimalik saavutada meetme eriomaseid eesmärke ja tulemusi, võttes eelkõige arvesse kontrollimise kulusid, halduskoormust ja huvide konflikti tekkimise ohtu.
3. Komisjon annab liidu rahalist abi vastavalt määruses (EL, Euratom) nr 966/2012 sätestatule kas otse või kaudselt, delegeerides eelarve täitmisega seotud ülesanded nimetatud määruse artikli 58 lõike 1 punktis c loetletud üksustele.
4. ***Liikmesriigid määravad vajaduse korral*** projektijuhi. Komisjon ***arutab projektijuhiga meetme raames tehtud edusamme enne*** rahastamiskõlblikule toetusesaajale makse tegemist.

I

Artikkel 6

Rahastamiskõlblikud meetmed

1. Programmiga toetatakse meetmeid, mida toetusesaajad viivad ellu arendusetapis, ning toetust antakse nii uute kaitseotstarbeliste **toodete ja uue kaitsetehnoloogia** arendamiseks kui ka olemasolevate toodete ja olemasoleva tehnoloogia ajakohastamiseks, **tingimusel et kolmas riik ega kolmanda riigi üksus ei ole seadnud ajakohastamiseks vajamineva eelteabe kasutamisele piiranguid otseselt või kaudselt ühe või mitme vaheettevõtja kaudu.**

Rahastamiskõlblik meede on seotud ühe või enama järgmise meetmega:

- a) **uuringud, näiteks teostatavusuuringud, ja muud kaasnevad meetmed;**
- b) kaitseotstarbelise toote, materiaalse või immateriaalse komponendi või kaitsetehnoloogia kavand või kavandi aluseks olevad tehnilised kirjeldused, **sealhulgas osalised katsed riski vähendamiseks tööstus- või representatiivses keskkonnas;**
- c) kaitseotstarbelise toote, materiaalse või immateriaalse komponendi või kaitsetehnoloogia **süsteemi** prototüübi loomine;
- d) kaitseotstarbelise toote, materiaalse või immateriaalse komponendi või kaitsetehnoloogia katsetamine;
- I**
- e) **kaitseotstarbelise toote, materiaalse või immateriaalse komponendi või kaitsetehnoloogia kvalifitseerimine;**

- f) kaitseotstarbelise toote, materiaalse või immateriaalse komponendi või kaitsetehnoloogia sertifitseerimine;*
- g) tehnoloogia või vara arendamine, mis suurendab kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia tõhusust kogu olelusringi vältel.*

- 2. Lõikes 1 osutatud meetmeid viiakse ellu selliste *ettevõtjate* koostöös, *kes kuuluvad konsortsiumisse, mille on moodustanud vähemalt kolmes eri liikmesriigis asuvad vähemalt kolm rahastamiskõlblikku üksust. Vähemalt kolm kõnealust rahastamiskõlblikku üksust, mis asuvad vähemalt kahes eri liikmesriigis, ei tohi olla sama üksuse otsese või kaudse kontrolli ega vastastikku üksteise kontrolli all.*
- 3. Lõikes 2 osutatud *konsortsium peab elujõulisuse tõendamiseks näitama, et meetme ülejäänud kulud, mida ei kaeta liidu toetusega, kaetakse muude rahastamisvahendite abil, näiteks liikmesriikide toetustest.*
- 4. *Lõike 1 punktides c–g osutatud meetmete korral peab konsortsium tõendama oma panust Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõimesse, näidates, et vähemalt kaks liikmesriiki kavatsevad lõpptoote hankida või tehnoloogiat kasutada koordineeritud viisil, sealhulgas teha asjakohasel juhul ühishanke.*

5. *Lõike 1 punktis b osutatud meede peab põhinema vähemalt kahe liikmesriigi poolt ühiselt kokku lepitud ühistel nõuetel. Lõike 1 punktides c–g osutatud meede peab põhinema ühisel tehnilisel kirjeldusel, milles on ühiselt kokku leppinud liikmesriigid, kes lõpptoodet kaasrahastavad või kavatsevad lõpptootet ühiselt hankida või tehnoloogiat ühiselt kasutada, nagu on osutatud lõigetes 3 ja 4, tugevdades seeläbi süsteemide standardimist ja koostalitlusvõimet.*
6. *Meetmed selliste toodete ja tehnoloogiate arendamiseks, mille kasutamine, arendamine või tootmine on keelatud rahvusvahelise õigusega, ei ole programmi alusel rahastamiskõlblikud.*

Artikkel 7

Rahastamiskõlblikud üksused

1. Toetusesaajad *ja meetmes osalevad alltöövõtjad* peavad olema *avaliku või erasektori* ettevõtjad, kelle asukoht on liidus.
2. *Toetusesaajate ja meetmes osalevate alltöövõtjate taristu, rajatised, vara ja ressursid, mida kasutatakse programmi alusel rahastatavateks meetmeteks, peavad asuma kogu meetme kestuse ajal liidu territooriumil, ning nende juhtimisstruktuur peab asuma liidus.*

3. *Programmi alusel rahastatavate meetmete elluviimisel ei tohi toetusesaajad ja meetmes osalevad alltöövõtjad olla kolmanda riigi ega kolmanda riigi üksuse kontrolli all.*

4. *Erandina lõikest 3 ja vastavalt artikli 15 lõikele 2 on liidus asuv ja kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse kontrolli all olev ettevõtja rahastamiskõlblik toetusesaaja või meetmes osalev alltöövõtja üksnes juhul, kui tema asukohaliikmesriik annab kooskõlas riigisiseste menetlustega komisjonile kinnituse. Kinnituses võib osutada ettevõtja liidus asuvale juhtimisstruktuurile. Kui seda peab asjakohaseks ettevõtja asukohaliikmesriik, võib kinnituses osutada ka valitsuse erioigustele ettevõtja üle kontrolli teostamisel.*

Kinnitus peab andma kindluse, et ettevõtja osalemine meetmes ei ole vastuolus ei liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on kindlaks määratud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kooskõlas ELi lepingu V jaotisega, ega artiklis 3 sätestatud eesmärkidega. Kinnitus peab olema vastavuses artikliga 12. Kinnitusest peab eeskätt nähtuma, et meetme eesmärkide saavutamiseks on olemas tegevused, millega tagatakse järgmist:

a) *ettevõtja üle ei teostata kontrolli viisil, mis takistab või piirab ettevõtja suutlikkust meedet ellu viia ja saavutada tulemusi, seab piiranguid ettevõtja taristule, rajatistele, varale, ressurssidele, intellektuaalomandile või oskusteabele, mida on vaja meetme elluviimiseks, või kahjustab ettevõtja suutlikkust meedet ellu viia ja meetme elluviimisel järgitavaid standardeid;*

- b) kolmanda riigi ja kolmanda riigi üksuse juurdepääs meetmega seotud tundlikule teabele on välistatud ning töötajatel või muudel meetmega seotud isikutel on vajaduse korral olemas riiklikud juurdepääsuload;*
- c) meetme elluviimisel tekkiv intellektuaalomand ja meetme tulemused kuuluvad nii meetme elluviimise ajal kui ka pärast seda toetusesaajale, nende üle ei oma kontrolli ja neile ei sea piiranguid kolmas riik ega kolmanda riigi üksus, neid ei saa liidust eksportida ja neile ei anta juurdepääsu väljaspool liitu ilma ettevõtja asukohaliikmesriigi nõusolekuta ning kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkidega.*

Kui ettevõtja asukohaliikmesriik peab seda asjakohaseks, võib esitada lisakinnitusi.

Komisjon teavitab artiklis 13 osutatud komiteed kõigist ettevõtjatest, keda peetakse käesoleva lõike kohaselt rahastamiskõlblikuks.

- 5. Olemasolevate konkurentsivõimeliste alternatiivide puudumisel võivad toetusesaajad ja meetmes osalevad alltöövõtjad kasutada oma vara, taristut, rajatisi ja ressursse, mis asuvad või mida hoitakse väljaspool liikmesriikide territooriumi, kui see ei ole vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, toimub kooskõlas programmi eesmärkidega ja on täielikult kooskõlas artikliga 12.*

Nimetatud tegevusega seotud kulud ei ole käesoleva programmi alusel rahastamiskõlblikud.

6. *Rahastamiskõlbliku meetme elluviimisel võivad toetusesaajad ja meetmes osalevad alltöövõtjad samuti teha koostööd ettevõtjatega, kes asuvad väljaspool liikmesriikide territooriumi või kes on kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse kontrolli all, sealhulgas kasutades nende vara, taristut, rajatisi ja ressursse, kui see ei ole vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega. Koostöö peab toimuma kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkidega ja olema täielikult kooskõlas artikliga 12.*

Kolmas riik ja muu kolmanda riigi üksus ei tohi ilma loata pääseda juurde meetme elluviimist puudutavale salastatud teabele ja välditakse võimalikku negatiivset mõju meetme jaoks otsustava tähtsusega sisendi varustuskindlusele.

Nimetatud tegevusega seotud kulud ei ole käesoleva programmi alusel rahastamiskõlblikud.

7. *Toetusesaajad esitavad kogu asjakohase teabe, mis on vajalik rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide hindamiseks. Kui meetme elluviimise ajal toimub muutus, mis võib seada kahtluse alla rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide täitmise, teavitab ettevõtja sellest komisjoni, kes hindab, kas rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid on endiselt täidetud ja käsitleb võimalikku mõju meetme rahastamisele.*

8. *Käesoleva artikli kohaldamisel käsitletakse meetmes osalevate alltöövõtjatena alltöövõtjaid, kellel on toetusesaajaga otsene lepinguline suhe; teisi alltöövõtjaid, kellele eraldatakse vähemalt 10 % meetme rahastamiskõlblikest kuludest, ning alltöövõtjaid, kel võib lepingu täitmiseks olla vajalik juurdepääs salastatud teabele.*

Artikkel 8

Ettevõtjate deklaratsioon

Meetmes osaleda sooviva konsortsiumi ettevõtja kinnitab kirjalikult, et ta on täielikult teadlik liikmesriigi ja liidu õigusest, mida kohaldatakse kaitsesektoris toimuva tegevuse suhtes, ning et tema tegevus on nendega kooskõlas.

Artikkel 9
Konsortsium

1. Kui liidu rahalist abi antakse toetuse vormis, peavad meetmes osaleda sooviva konsortsiumi liikmed määrama ühe enda liikmetest koordinaatoriks. Koordinaatori nimi kantakse toetuslepingusse. Koordinaator on konsortsiumi liikmete peamine kontaktisik suhtlemisel komisjoniga või asjaomase rahastamisasutusega, kui toetuslepingus ei ole ette nähtud teisiti või juhul, kui koordinaator ei täida toetuslepingust tulenevaid kohustusi.
2. Meetmes osaleva konsortsiumi liikmed sõlmivad omavahelise kokkuleppe, milles määratakse kindlaks nende õigused ja kohustused meetme elluviimisel vastavalt toetuslepingule, välja arvatud tööprogrammis või projektikonkursi kutses ettenähtud piisavalt põhjendatud juhtudel. ***Omavaheline kokkulepe hõlmab ka kokkulepet väljatöötatud toodete ja tehnoloogiaga seotud intellektuaalomandiõiguste kohta.***

Artikkel 10

Pakkumuste hindamise kriteeriumid

Meetmeid, mille rahastamist programmi alusel taotletakse, hinnatakse **kõigi** järgmiste kriteeriumide alusel:

- a) *panus tipptasemesse, eeskätt näidates, et kavandatud meede kujutab endast märkimisväärseid eeliseid võrreldes olemasolevate kaitseotstarbeliste toodete või olemasoleva kaitsetehnoloogiaga;*
- b) *panus innovatsiooni, eeskätt näidates, et kavandatud meede sisaldab teedrajavaid või uudseid kontseptsioone ja lähenemisviise, uusi paljulubavaid tehnoloogilisi täiustusi või sellise tehnoloogia või kontseptsiooni kohaldamist, mida ei ole kaitsesektoris varem kohaldatud;*
- c) *panus kaitsevaldkonna ettevõtjate konkurentsivõimesse ja kasvu kogu liidus, eeskätt uute turuvõimaluste loomise kaudu;*
- d) *panus Euroopa kaitsetööstuse tööstuslikku autonoomiasse ning liidu julgeoleku- ja kaitsehuvidesse, tõhustades kaitseotstarbelisi tooteid või kaitsetehnoloogiat kooskõlas kaitsevõime prioriteetidega, milles liikmesriigid on ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames ja eeskätt võimearendusplaani kaudu kokku leppinud, ning asjakohasel juhul piirkondlike ja rahvusvaheliste prioriteetidega, tingimusel et need teenivad liidu julgeoleku- ja kaitsehuve ega välista ühegi liikmesriigi osalemise võimalust;*

I

- e) *kui suur osa meetme jaoks ette nähtud kogueelarvest on mõeldud liidus asuvate VKEde jaoks, mille osalemine kas konsortsiumi liikmena, alltöövõtjana või tarneahela muu ettevõtjana loob tööstuslikku või tehnoloogilist lisaväärtust, ning eeskätt kui suur osa meetme jaoks ette nähtud kogueelarvest on mõeldud nende VKEde jaoks, mis asuvad mõnes muus liikmesriigis kui selles, kus asuvad konsortsiumisse kuuluvad muud kui VKEdest ettevõtjad;*
- f) artikli 6 lõike 1 punktides *c–f osutatud* meetmete korral nende panus Euroopa kaitsetööstuse *edasisse integreerimisse*, mille tõendamiseks peavad toetusesaajad näitama, et liikmesriigid *kohustuvad* lõpptoodet või tehnoloogiat ühiselt *kasutama, omama või hooldama*.

Asjakohasel juhul võetakse esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud kriteeriumide kohaldamisel arvesse panust tõhususe suurendamisse kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia kogu olelusringi vältel, sealhulgas kulutõhususse ning võimalikku koostoimesse hanke- ja hooldusprotsessis.

Artikkel 11
Rahastamismäärad

1. *Artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud* meetme puhul ei **tohi** programmi alusel antav liidu rahaline abi ületada 20 % **rahastamiskõlblike** kulude kogusummast. Muudel juhtudel võib rahalise abiga katta ka meetme **rahastamiskõlblike** kulude kogusumma.
2. Rahalist toetust, mida antakse *artikli 6 lõikes 1 osutatud* meetmele, **mis on välja töötatud alalise struktureeritud koostöö raames**, võib suurendada 10 protsendipunkti võrra.
3. *Artikli 6 lõikes 1 osutatud meedet* võib toetada kõrgema rahastamismääraga, kui on osutatud käesoleva lõike teises ja kolmandas lõigus, kui vähemalt 10 % meetme **rahastamiskõlblike** kulude kogusummast on mõeldud liidus asuvate VKEde jaoks.

Rahastamismäära võib suurendada protsendipunktide võrra, mis on võrdne protsendiga meetme **rahastamiskõlblikest** kuludest, mis eraldatakse VKEdele, mis asuvad mõnes muus liikmesriigis kui selles, kus asuvad konsortsiumisse kuuluvad muud kui VKEdest ettevõtjad, kuid mitte rohkem kui 5 protsendipunkti võrra.

Rahastamismäära võib suurendada protsendipunktide võrra, mis on võrdne meetme **rahastamiskõlblike** kulude kahekordse protsendimääraga, mis on eraldatud VKEdele, kes asuvad muus liikmesriigis kui teises lõigus osutatud liikmesriik.

4. *Artikli 6 lõikes 1 osutatud meedet võib toetada 10 protsendipunkti võrra kõrgema rahastamismääraga, kui vähemalt 15 % meetme rahastamiskõlblike kulude kogusummast on eraldatud liidus asuvatele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele.*
5. *Kaudsete rahastamiskõlblike kulude kindlaksmääramisel kohaldatakse kindlat määra, milleks on 25 % otseste rahastamiskõlblike kulude kogusummast, välja arvatud alltöövõtuga seotud otsesed rahastamiskõlblikud kulud.*
6. *Meetme rahastamismäära kogusuurendamine lõigete 2, 3 ja 4 kohaldamisel ei tohi olla suurem kui 35 protsendipunkti.*
7. *Programmi alusel antav liidu rahaline abi, sealhulgas kõrgem rahastamismäär, ei tohi olla suurem kui 100 % meetme rahastamiskõlblikest kuludest.*

Artikkel 12

Omandi- ja intellektuaalomandiõigused

1. *Liidul ei ole meetme abil välja töötatud toodete või tehnoloogia suhtes omandi- ega intellektuaalomandiõigusi.*
2. *Kolmas riik ega kolmanda riigi üksus ei tohi ei otseselt ega kaudselt ühe või mitme vaheettevõtja kaudu omada kontrolli programmi alusel rahastatavate meetmete tulemuste üle ega seada neile piiranguid, sealhulgas tehnosiirde osas.*
3. *Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide kaalutlusõigust kaitseotstarbeliste toodete ekspordipoliitika osas.*
4. *Komisjoni teavitatakse kõikidest omandiõiguse kolmandale riigile ja kolmanda riigi üksusele ülemineku juhtumitest, mis puudutavad programmi alusel rahalist abi saanud toetusesaajate saavutatud tulemusi ja ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 kohaldamist. Programmi alusel antud rahaline abi tuleb tagasi maksta, kui omandiõiguse üleminek on vastuolus artiklis 3 sätestatud eesmärkidega.*
5. *Kui liidu abi antakse avaliku hanke vormis uuringu tellimiseks, on kõikidel liikmesriikidel õigus saada kirjaliku taotluse alusel tasuta lihtlitsents uuringu kasutamiseks.*

Artikkel 13
Komiteemenetlus

1. **Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses. Euroopa Kaitseagentuuri kutsutakse vaatlejana esitama komiteele seisukohti ja eksperdiarvamusi. Abistama kutsutakse ka Euroopa välisteenistus.**

Komitee koguneb ka erikoosseisudes, muu hulgas kaitsevaldkonna aspektide arutamiseks.

2. **Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.**

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 14
Tööprogramm

1. Komisjon võtab rakendusaktiga vastu **kaheaastase** tööprogrammi. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 13 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Tööprogramm peab olema kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkidega.

2. Tööprogrammis esitatakse üksikasjalikult programmi alusel rahastatavate projektide kategooriad. *Projektide kategooriad peavad olema kooskõlas artikli 3 punktis b osutatud kaitsevõime prioriteetidega.*

Projektide kategooriad hõlmavad uuenduslike kaitseotstarbeliste toodetega ja uuendusliku kaitsetehnoloogiaga seotud võimekust järgmistes valdkondades:

- a) ettevalmistamine, kaitse, kasutamine ja jätkusuutlikkus;*
- b) infohaldus ja ülimuslikkus ning juhtimine, kontroll, side, infotehnoloogia, luure, seire ja reke (C4ISR), küberkaitse ja -turvalisus, ning*
- c) kaasamine ja tööorganid.*

Tööprogramm sisaldab ka spetsiaalselt VKEdele mõeldud projektikategooriat.

3. Tööprogrammiga tagatakse, et **vähemalt 10 %** kogueelarvest suunatakse VKEde piiriülesele osalemisele.

Artikkel 15

Hindamine ja toetuse andmise menetlus

1. Programmi rakendamisel korraldatakse liidu rahalise abi andmiseks konkurentsipõhised projektikonkursid kooskõlas määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012 ja delegeeritud määrusega (EL) nr 1268/2012¹. ***Teatavatel piisavalt põhjendatud ja erandlikel asjaoludel võib liidu rahalist abi anda ka vastavalt delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012 artiklile 190.***

2. Projektikonkursi kutse avaldamise järel laekunud projekte hindab komisjon ***artiklites 6, 7, 8 ja 10 sätestatud rahastamiskõlblikkuse*** ja pakkumuste hindamise kriteeriumide alusel.

Komisjoni abistavad toetuse andmise menetluses sõltumatud eksperdid, kes on läbinud liikmesriigi julgeolekukontrolli. Eksperdid peavad olema liidu kodanikud, eksperte peab olema võimalikult paljudest liikmesriikidest ning nad valitakse konkursikutse alusel eesmärgiga luua kandidaatide andmebaas.

Artiklis 13 osutatud komiteed teavitatakse igal aastal andmebaasi kantud ekspertide nimekirjast, et olla ekspertide julgeolekukontrolli läbimise osas läbipaistev. Komisjon tagab samuti, et eksperdid ei viiks läbi hindamisi ning ei nõustaks ega abistaks küsimustes, milles neil on huvide konflikt.

3. Komisjon ***määrab rakendusaktidega väljavalitud meetmete rahastamise pärast iga konkurssi või pärast delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012 artikli 190 kohaldamist.*** Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 13 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 16
Aastased osamaksed

Komisjon võib jaotada eelarvelised kulukohustused aastasteks osamakseteks.

I

Artikkel 17
Seire ja aruandlus

1. Komisjon seirab korrapäraselt programmi rakendamist ja annab vastavalt määruse **(EL, Euratom) nr 966/2012** artikli 38 lõike 3 punktile e kord aastas aru tehtud edusammudest. Selleks kehtestab komisjon vajaliku seirekorra.
2. Liidu tulevaste poliitikameetmete tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamiseks koostab komisjon tagasiulatuva hindamisaruande ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Aruanne põhineb asjaomastel konsultatsioonidel liikmesriikide ja peamiste sidusrühmadega ning selles hinnatakse eeskätt edusamme, mida on tehtud artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisel. Samuti analüüsitakse aruandes muu hulgas VKEde **ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate** piiriülest osalust **programmi** alusel ellu viidud meetmetes ning VKEde **ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate integreerimist** üldisesse väärtusahelasse. **Aruanne sisaldab teavet toetusesaajate päritoluriikide kohta ning, kui see on võimalik, siis tekkinud intellektuaalomandiõiguste jagunemise kohta.**

Artikkel 18
Liidu finantshuvide kaitse

1. Komisjon võtab asjakohased meetmed tagamaks, et käesoleva määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetusmeetmetega, tõhusa kontrolliga ja õigusnormide rikkumise tuvastamise korral alusetult väljamakstud summade tagasinõudmisega ning asjakohasel juhul tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate haldus- ja rahaliste karistustega.
2. Komisjonil **või tema esindajatel** ja kontrollikojal on õigus auditeerida või rahvusvaheliste organisatsioonide puhul kooskõlas asjaomaste organisatsioonidega saavutatud kokkulepetega kontrollida nii dokumentide alusel kui ka kohapeal kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, keda on **programmi** alusel liidu vahenditest rahastatud.

3. Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) võib korraldada uurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013¹³ ning nõukogu määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96¹⁴ sätetele ja neis määrustes sätestatud korras, et teha kindlaks, kas programmi alusel rahastatud toetuslepingu, toetuse andmise otsuse või lepinguga seoses on esinenud pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust.
4. Ilma et see piiraks lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamist, sisaldavad käesoleva määruse rakendamisest tulenevad kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud koostöölepingud ning lepingud, toetuslepingud ja toetuse määramise otsused sätteid, mis annavad komisjonile, kontrollikojale ja OLAFile sõnaselgelt õiguse korraldada oma vastava pädevuse piires sellist auditeerimist ja uurimist.

Artikkel 19

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub ***kolmandal*** päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

¹⁴ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

**ÜHISAVALDUS EUROOPA KAITSEVALDKONNA TÖÖSTUSLIKU ARENDAMISE
PROGRAMMI RAHASTAMISE KOHTA**

Euroopa Parlament ja nõukogu lepivad, ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide õigusi iga-aastases eelarvemenetluses, kokku selles, et Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi rahalised vahendid saadakse aastatel 2019–2020 järgmistest allikatest:

- 200 miljonit eurot mittesihtotstarbelisest varust;
- 116,1 miljonit eurot Euroopa ühendamise rahastu arvelt;
- 3,9 miljonit eurot Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisasüsteemi (EGNOS) programmi arvelt;
- 104,1 miljonit eurot Galileo programmi arvelt;
- 12 miljonit eurot Copernicuse programmi arvelt;
- 63,9 miljonit eurot rahvusvahelise katsetermotuumareaktori (ITER) programmi arvelt.

**EUROOPA PARLAMENDI POOLT TOETATAV KOMISJONI AVALDUS EUROOPA
KAITSEVALDKONNA TÖÖSTUSLIKU ARENDAMISE PROGRAMMI RAKENDAMISE
KOHTA**

Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi tõhusaks rakendamiseks ja täieliku kooskõla tagamiseks muude liidu algatustega kavatseb komisjon programmi rakendada otsese eelarve täitmise raames kooskõlas finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktiga a.
